

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोपाल पराजुली
माननीय न्यायाधीश श्री गोविन्दकुमार उपाध्याय
फैसला

०७०-CR-०८०५

मुद्दा :- लागू औषध

माली देश घर भै हाल कारागार कार्यालय काठमाण्डौ अन्तर्गत जगन्नाथदेवलमा थुनामा रहेको Baba Umoru	१	<u>पुनरावेदक</u> प्रतिवादी
---	---	-------------------------------

विरुद्ध

प्रहरी प्रतिवेदनले नेपाल सरकार	१	<u>प्रत्यर्थी</u> वादी
--------------------------------------	---	---------------------------

०७०-CR-०६४१

प्रहरी प्रतिवेदनले नेपाल सरकार.....	१	<u>पुनरावेदक</u> वादी
-------------------------------------	---	--------------------------

विरुद्ध

कायम खानको छोरी प्रतिवादी Baba Umoru को श्रीमती का.जि., का.म.न.पा. वडा नं. २९ ठमेल माइती घर भै का.जि., का.म.न.पा. वडा नं. ३ बाँसबारी स्थित गोपीकृष्ण मार्ग डेरा गरी बस्ने नुर वानु.....	१	<u>प्रत्यर्थी</u> प्रतिवादी
---	---	--------------------------------

शुरु फैसला गर्ने:-

माननीय न्यायाधीश श्री नारायणप्रसाद श्रेष्ठ

काठमाण्डौ जिल्ला अदालत

शुरु फैसला मिति:- २०६८।३।६

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने:

माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाशराम मिश्र

माननीय न्यायाधीश श्री सुष्मालता माथेमा

पुनरावेदन अदालत पाटन

पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।३।६ को फैसला उपर न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१) अन्तर्गत वादी तथा प्रतिवादीको तर्फबाट पुनरावेदन दर्ता भै नियमानुसार पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यसप्रकार छ:-

मिति २०६७।०२।०२ गते राती २१:३० बजेको समयमा त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल, गौचर काठमाण्डौमा Dulcinea Da Cruz Farnandes को सँगसाथबाट फेला परी बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन ३१७ ग्राम लागू औषध सेतो हेरोइन का.जि., का.म.न.पा.वडा नं.३ बाँसबारी बस्ने Baba Umoru समेतले दिई पठाएका हुन्, निजहरु बस्ने ठाँउ देखाई दिन सक्दछु भनी तत्काल सोधपुछको क्रममा बताएको हुँदा निज Dulcinea Da Cruz Farnandes लाई सँगसाथमा लिई गई बरामदी लागू औषध निकासीको लागि पठाउने Baba Umoru समेतलाई खोजतलास गरी निजहरु रहने बस्ने डेरा कोठा कानून बमोजिम खानतलासी लिई अबैध चीजवस्तु फेला परेमा बरामद गरी दाखिला गराउनु हुन भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।०३ गते प्र.ना.नि.देवीप्रसाद बजगाँईलाई लेखिएको पत्र ।

तपाईंको सँगसाथमा एवं कोठा समेतमा लागू औषध लुकाई छिपाई राखेको छ भन्ने विशेष सुराकबाट बुझिन आएकोले खानतलासी गर्न दिनु होला भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।०३ गते Baba Umoru र नुर बानुलाई दिइएको खानतलासी पूर्जी ।

का.जि., का.म.न.पा.वडा नं.३ बाँसबारी गोपीकृष्ण मार्ग स्थित रहेको ३ तल्ले रविन्द्रराज रेग्मीको पक्की घरको तल्लो तल्लाको पूरै फल्याट ४ वटा कोठा Malian नागरिक Baba Umoru समेतले भाडामा लिई बस्दै आएको कोठाहरु भएको, सो कोठाहरु मध्ये उत्तर पश्चिम तर्फको कोठामा Baba Umoru र नुर बानु सँगसाथै रहेको अवस्थामा फेला परेकोले निजहरुलाई नियन्त्रणमा लिई निजहरुको सबै कोठाहरु र निजहरुको जीउ (शरीर) समेत कानून बमोजिम तलासी लिंदा निजहरु बसेको कोठामा रहेको स्टिलको दराजभित्र सेतो नरम प्लाष्टिकले व्यापिङ्ग गरी बनाइएको लागू औषध सेतो हेरोइनको एउटा क्याप्सुल फेला परेकोले व्यापिङ्ग गरिएको प्लाष्टिक हटाई लागू औषध सेतो हेरोइन मात्र मान्यता प्राप्त तराजुमा तौल गर्दा जम्मा २३ ग्राम रहेको, सोही दराजबाट Baba Umoru को नामको B0057438 नं.को राहदानीको प्रतिलिपी, नुर बानुको नामको १५०३६०४ नं.को राहदानी १ थान, निजकै नामको ६८८२ नं.को नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र, Baba Umoru को फोटो टाँस भएको कार्ड १ थान फेला परेको, सोही कोठामा रहेको टी-टेबुल माथि सिमकार्ड सहितको २ थान मोबाइल फेला परेको, सोही कोठामा रहेको लो-बेडको घर्घा भित्र Trisa समेत लेखिएको तराजु १ थान, पेचकस ३ थान, पिलास १ थान, प्लाष्टिक टेप २ थान, इलेक्ट्रोनिकबाट तताउने ३५W समेत लेखिएको मेसिन थान १, Ouli समेत लेखिएको प्लाष्टिक चम्काउने मेसिन १ थान फेला परेको, निजहरुको अन्य कोठाहरुमा अबैध चीजवस्तु फेला नपरेको र Baba Umoru र नुर बानुको शरीरमा समेत कुनै अबैध चीजवस्तु फेला नपरेकोले फेला परेको लागू औषध सेतो हेरोइन सहितको दशीको सामान कानून बमोजिम बरामद गरी Baba Umoru र नुर बानुलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको ठीक साँचो हो भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।०३ गतेको खानतलासी तथा बरामदी मुचुल्का ।

मिति २०६७।०२।०२ गते राती २१:३० वजेको समयमा त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल, गौचर काठमाण्डौमा Dulcinea Da Cruz Farnandes को सँगसाथबाट फेला परी बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन ३१७ ग्राम का.जि., का.म.न.पा.वडा नं.३ बाँसबारी बस्ने Baba Umoru समेतले दिई पठाएका हुन, निजहरु बस्ने ठाँउ देखाई दिन सक्दछु भनी तत्काल सोधपुछको क्रममा बताए बमोजिम निज Dulcinea Da Cruz Farnandes लाई सँगसाथमा

लिई आवश्यक मदत सहित खटिई निजहरुको खोजतलास गर्दा मिति २०६७।०२।०३ गतेका दिन ११:०० बजेको समयमा Dulcinea Da Cruz Farnandes ले देखाई चिनाए बमोजिम का.जि., का.म.न.पा.वडा नं.३ बाँसबारी गोपीकृष्ण मार्ग स्थित रहेको ३ तल्ले रविन्द्रराज रेग्मीको पक्की घरको तल्लो तल्लामा रहेको ४ वटा कोठा भएको पूरै फ्ल्याट Dulcinea Da Cruz Farnandes समेतले भाडामा लिई बस्दै आएको कोठाहरु फेला परेकोले कानून बमोजिम उक्त कोठाहरुमा प्रवेश गर्दा सो कोठाहरु मध्ये उत्तर पश्चिमतर्फको कोठामा Baba Umoru र नुर बानु सँगसाथै रहेको अवस्थामा फेला परेकोले निजहरुलाई नियन्त्रणमा लिई निजहरुको सबै कोठाहरु र निजहरुको जीउ (शरीर) समेत कानून बमोजिम तलासी लिंदा निजहरु बसेको कोठामा रहेको स्टिलको दराजभित्र सेतो नरम प्लाष्टिकले ढ्यापिङ्ग गरी बनाइएको लागू औषध सेतो हेरोइनको एउटा क्याप्सुल फेला परेकोले ढ्यापिङ्ग गरिएको प्लाष्टिक हटाई लागू औषध सेतो हेरोइन मात्र मान्यता प्राप्त तराजुमा तौल गर्दा जम्मा २३ ग्राम रहेको, सोही दराजबाट Baba Umoru को नामको B0057438 नं.को राहदानीको प्रतिलिपि,, नुर बानुको नामको १५०३६०४ नं.को राहदानी १ थान, निजकै नामको ६८८२ नं.को नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र, Baba Umoru को फोटो टाँस भएको कार्ड १ थान फेला परेको, सोही कोठामा रहेको टी-टेबुल माथि सिमकार्ड सहितको २ थान मोबाइल फेला परेको, सोही कोठामा रहेको लो-बेडको घर्मीभित्र Trisa समेत लेखिएको तराजु १ थान, पेचकस ३ थान, पिलास १ थान, प्लाष्टिक टेप २ थान, इलेक्ट्रोनिकबाट तताउने ३५W समेत लेखिएको मेसिन थान १, Ouli समेत लेखिएको प्लाष्टिक चम्काउने मेसिन १ थान फेला परेको, निजहरुको अन्य कोठाहरुमा अवैध चीजवस्तु फेला नपरेको र Baba Umoru र नुर बानुको शरीरमा समेत कुनै अवैध चीजवस्तु फेला नपरेकोले फेला परेको लागू औषध सेतो हेरोइन सहितको दशीको सामान कानून बमोजिम बरामद गरी नियन्त्रणमा लिएको Baba Umoru र नुर बानुलाई पक्राउ गरी आवश्यक कानूनी कारवाहीको लागि दाखिला गराएको छौ । निज Baba Umoru समेतले बरामदी लागू औषध सेतो हेरोइन के कुन ठाँउबाट खरीद गरी ल्याई विदेशमा निकासी गर्नको लागि आफ्नो डेरा कोठामा संचय गरी लुकाई छिपाई राखेको हुन् ? यसमा को कसको के कस्तो संलग्नता रहेको छ ? खुलाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ बमोजिम

कारवाही सजाय गरी पाउँ भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।०३ गतेको प्र.ना.नि.देवीप्रसाद बजगाँई समेतको प्रतिवेदन ।

बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्राम मध्येबाट ३/३ ग्रामको दरले ३ ठाँउमा नमूना निकालिएको भन्ने व्यहोरा मुचुल्का ।

पक्राउमा परेकी Portugese नागरिकबाट खुलेका Baba र नुर भन्नेको निवासमा तलासी लिंगा बरामद भएको लागू औषधको वारदात छुट्टै हुँदा सो स्थानमा तलासी लिंग खट्टिएदेखिका कागजातहरू प्रतिलिपी बनाई प्रतिवेदनद्वारा दोश्रो मुद्दा खडा गर्नु भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।०४ गतेको जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, काठमाण्डौको निर्देशन पत्र ।

जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, काठमाण्डौको प्राप्त निर्देशन बमोजिम प्रतिवादी Dulcineia Da Cruz Farnandes को मिसिलमा संलग्न रहेका कागजातहरू मध्ये प्रतिवादी Baba Umore र नुर बानुसँग सम्बन्धित भएका कागजातहरूको प्रतिलिपि प्रतिवादी Dulcineia Da Cruz Farnandes को मिसिलमा संलग्न राखी सक्कल कागजात एवं सम्बन्धित कागजातको प्रतिलिपि यसैसाथ आवश्यक कारवाहीको लागि पेश गरेको छु । प्राप्त निर्देशन अनुसार Baba Umore र नुर बानु उपर छुट्टै मुद्दा दर्ता गरी आवश्यक अनुसन्धान कारवाही गरी पाउँ भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।०५ गतेको प्र.स.नि.रामकाजी थापाको प्रतिवेदन ।

करिब ३ वर्ष अगाडि Baba Umore सँग मेरो विवाह भएपछि सँगसँगै बस्दै आएकोमा म पक्राउमा पर्नु भन्दा १९/२० दिन अगाडि मैले डेरा कोठा सरसफाई गर्न लाग्दा मेरो डेरा कोठामा भएको दराज मुनि प्लाष्टिक कोटेड गरी बनाएको तीनवटा क्याप्सुल फेला परेकोले मैले तत्कालनै श्रीमानलाई बोलाई यो के हो ? कहाँबाट ल्याई राखेको ? भनी सोध्दा यो सामान लागू औषध सेतो हेरोइन हो, लागू औषध सेतो हेरोइनको २ वटा क्याप्सुल साथी स्मिथ र एउटा क्याप्सुल जोनले दिएका हुन्, यो हेरोइन लिंगको लागि मकाउबाट आउने व्यक्तिलाई जिम्मा लगाई Rafael भन्ने व्यक्तिले पाउने गरी पठाउनु पर्छ भनी आफैले राख्नु भएको थियो । मिति २०६७।०१।२९ गते हुनपर्दछ मेरो श्रीमान् Baba Umore त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल काठमाण्डौमा गई मलाई समेत पोल गरी पक्राउ गराई दिने पोर्चुगल नागरिक Dulcineia Da

Cruz Farnandes लाई साथमा लिई कोठामा आएकोले निजलाई मैले डेरा कोठामा नै बस्ने खाने व्यवस्था मिलाई दिएको थिए । मिति २०६७।०२।०२ गते बेलुका निज Dulcinea Da Cruz Farnandes आफ्नो देशमा जाने भनी मेरो श्रीमान्ले निजलाई त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल काठमाण्डौमा पुन्याई आफू फर्की आएकोले मैले लागू औषध सेतो हेरोइनको बारेमा सोधपुछ गर्दा साथी स्मिथसँग लिएको हेरोइनको २ वटा क्याप्सुल मकाउमा Rafael ले पाउने गरी Dulcinea Da Cruz Farnandes को जिम्मा पठाई दिए । साथी जोनसँग लिएको लागू औषध हेरोइनको एउटा क्याप्सुल मैले नै राखेको छु भनी बताउनु भएको थियो । मेरो श्रीमान् Baba Umoru सँग लिएर गएको लागू औषध सेतो हेरोइन सहित Dulcinea Da Cruz Farnandes त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा पक्राउमा परेपछि मिति २०६७।०२।०३ गते बिहान निजले मलाई समेत पोल गरी देखाई चिनाए अनुसार Baba Umoru र मलाई प्रहरीले पक्राउ गरी मेरो श्रीमान्ले कोठामा संचय गरी राखेको लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल समेत बरामद गरेको हो, लागू औषध सेतो हेरोइन देखी बाहेकका अन्य बरामदी दशीको सामान मेरो श्रीमान् Baba Umoru ले नै कोठामा ल्याई राखेको हो । Dulcinea Da Cruz Farnandes लाई बरामदी लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल दिँदा म श्रीमान्को साथमा थिइन, मैले निज पोर्चुगल नागरिक Dulcinea Da Cruz Farnandes लाई बरामदी लागू औषध सेतो हेरोइन मेरो श्रीमान् Baba Umoru ले दिएको हो भन्ने व्यहोरा समेतको पक्राउमा परी आएको प्रतिवादी नुर बानुले मिति २०६७।०२।०६ गते गरेको बयान कागज ।

नेपालमा बिगत ११ वर्ष अगाडिदेखि आवत जावत गर्ने गरेकोमा ६ वर्ष अगाडिदेखि म नेपालमा नै बस्दै आएको छु । म काठमाण्डौमा बस्दा D.J. (Disc Jockey) को काम गर्ने क्रममा चिनजान भएको नुर बानुसँग ३ वर्ष अगाडि विवाह गरी सँगै बस्दै आएको छु । Disc Jockey को काम गर्ने क्रममा पूर्वी अफ्रिकाको जोन भन्ने र भारतको स्मिथ भन्ने साथीसँग छुट्टाछुट्टै चिनजान भएकोमा साथी स्मिथ र जोनले हामीसँग लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल छ, उक्त क्याप्सुल तपाईंले लिई हामीले भने बमोजिम गर्नु भएमा राम्रो फाईदा हुन्छ भनेकोले निजहरुको कुरामा म सहमत भई एक आपसमा कुराकानी हुँदा निजहरुले मकाउमा बस्ने Rafeal भन्नेसँग सम्पर्क गराई

हामीसँग भएको लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल तपाईंले आफ्नो डेरा कोठामा लागि संचय गरी राख्नु मकाउबाट Rafeal ले लागू औषध हेरोइन लिन नेपालमा पठाएको मानिसलाई जिम्मा लगाई पठाई दिने काम गर भनी निजहरुले प्लाष्टिक कोटेड गरी बनाइएको लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल एउटा जोनले र स्मिथले २ वटा दिएकोले मैले लागि आफ्नो डेरा कोठामा संचय गरी राखेको थिए । मकाउबाट Rafeal ले फोन गरी मैले लागू औषध सेतो हेरोइन लिनको लागि पोर्चुगल नागरिक Dulcineia Da Cruz Farnandes भन्ने महिला सन् २०१० मे १२ तारिखमा काठमाण्डौ आउँदै छिन् निजलाई एयरपोर्टबाट आफ्नो बस्ने ठाँउमा लागि राख्नु र तपाईंसँग भएको लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल पठाई दिनु भनी भने बमोजिम नै सन् २०१० मे १२ तारेखका दिन हाल मलाई समेत पोल गरी पक्राउ गराई दिने पोर्चुगल नागरिक Dulcineia Da Cruz Farnandes काठमाण्डौमा आएकीले निजलाई भेट गरी मैले आफ्नो डेरा कोठामा लागि राखेकोमा मिति २०६७।०२।०२ गतेका दिन निज पोर्चुगल नागरिक Dulcineia Da Cruz Farnandes एयरपोर्ट जानु भन्दा केही समय अगाडि साथी स्मिथले दिएको प्लाष्टिक कोटेड गरी बनाइएको लागू औषध सेतो हेरोइनको २ वटा क्याप्सुललाई मेरो कोठामा भएको हाल बरामद भएको प्लाष्टिक टेप समेतले पुनः राम्रोसँग च्यापिङ्ग गरी योनीभित्र छिराउने क्याप्सुलमा पछि निकाल्न सजिलो होस् भनी धागो समेत बाँधी आफ्नै कोठामा दिई तिम्रो शरीरको गुप्ताङ्गको भागमा धागो बाधेको क्याप्सुल छिराउनु निकाल्न सजिलो हुन्छ, अर्को एउटा बाहिर राखी आफूले लगाएको पेन्टीले च्यापी लुकाई नेपालबाट हङ्कङ्ग हुँदै मकाउमा लागि Rafeal लाई दिनु भनी दिएकोमा निजले आफ्नो गुप्ताङ्ग (योनी) भित्र समेत लुकाई राखेपछि मैले नै निजलाई त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल, गौचर काठमाण्डौ पुर्‍याई छाडी आएकोमा निज त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलबाट हङ्कङ्ग हुँदै मकाउ जान लाग्दा मैले निकासीको लागि पठाएको लागू औषध सेतो हेरोइन २ वटा क्याप्सुलको ३१७ ग्राम सहित निज पोर्चुगल नागरिक Dulcineia Da Cruz Farnandes पक्राउमा परेपछि निजले नै मलाई समेत पोल गरी देखाए बमोजिम म समेत पक्राउमा परेको हुँ, साथी जोनले दिएको लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल पछि पठाउने भनी आफ्नै कोठामानै संचय गरी राखेको अवस्थामा म पक्राउमा पर्दा प्रहरीले लागू

औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल एउटा र लागू औषध सेतो हेरोइनको कारोबार गर्दा प्रयोग हुने दशीको सामान समेत बरामद गरेको हो, मेरो डेरा कोठाबाट बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्राम बरामद भएको थियो भन्ने व्यहोरा समेतको पक्राउमा परेका प्रतिवादी Baba Umoru ले मिति २०६७।०२।०६ गते गरेको बयान कागज ।

प्रतिवादी Baba Umoru समेतको डेरा कोठाबाट फेला परी बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्राम मध्येबाट कानूनको रितपूर्वक छुट्टाइएको नमूना परीक्षण गर्ने प्रयोजनको लागि पठाइएको भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।०७ गते राष्ट्रिय विधि बिज्ञान प्रयोगशाला, खुमल्टार ललितपुरलाई लेखिएको पत्र ।

प्रतिवादी Baba Umoru समेतको डेरा कोठाबाट फेला परी बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्राम मध्येबाट नमूना निकाली बाँकी रहेको १४ ग्राम लागू औषध सेतो हेरोइन कानूनको रितपूर्वक नष्ट गर्नुपर्ने भएकोले मिति २०६७।०२।१६ गते एक/एक जना प्रतिनिधी खटाई पठाई दिन हुन भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।११ गतेको काठमाण्डौ जिल्ला अदालतलाई समेत लेखिएको पत्र ।

प्रतिवादी Baba Umoru समेतको डेरा कोठाबाट फेला परी बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्राम मध्येबाट नमूना निकाली बाँकी रहेको १४ ग्राम लागू औषध सेतो हेरोइन कानूनको रितपूर्वक मिति २०६७।०२।१६ गते जलाई नष्ट गरिएको भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।१६ गतेको मुचुल्का ।

मालियन नागरिक Baba Umoru र नुर बानु समेत करिब १९ महिना अगाडिदेखि मेरो घरको कोठाहरु भाडामा लिई बस्दै आएको थिए । निज Baba Umoru समेतसँग अन्य विदेशी नागरिकहरु पनि आवत जावत एवं सोही कोठामा बस्ने गरेका थिए । मिति २०६७।०२।०३ गतेका दिन निज Baba Umoru समेत बस्दै आएको मेरो घरको तल्लो तल्लामा रहेको कोठाहरु भित्र मेरो समेत रोहवरमा प्रहरीहरु प्रवेश गरी तलासी लिंदा Baba Umoru र नुर बानु सँगसाथै रहेको अवस्थामा निजहरु बसेको कोठाभित्रबाट लागू औषध सेतो हेरोइनको एउटा क्याप्सुलको २३ ग्राम फेला परी बरामद भएको हो । निज Baba Umoru समेत लागू औषध सेतो हेरोइन

सहित पक्राउमा परेपछि मात्र निजहरूले लागू औषध सेतो हेरोइनको कारोवार गर्ने कुरा थाहा पाएको हुँ । सो भन्दा अगाडि निजहरूले लागू औषधको कारोवार गर्ने गरेको कुरा मलाई थाहा थिएन । निजहरूलाई लागू औषधको कारोवार गर्न भनी मैले निजहरूलाई मेरो घर भाडामा दिएको होइन, निजहरूले गर्ने गरेको लागू औषधको कारोवारमा मेरो र मेरो घर परिवारहरूको कुनै संलग्नता छैन भन्ने व्यहोरा समेतको रविन्द्रराज रेग्मीले मिति २०६७।०२।२१ गते गरी दिएको घटना विवरण कागज ।

प्रतिवादी Baba Umoru समेतको डेरा कोठामा फेला परी बरामद भएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्राम मध्येबाट कानून बमोजिम निकालिएको नमूना परीक्षण गर्दा नमूनामा "लागू औषध हेरोइन (डाइएसिटाइल मर्फिन)" पाइयो भन्ने व्यहोरा समेतको मिति २०६७।०२।२१ गतेको राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशाला, खुमल्टार ललितपुरबाट प्राप्त परीक्षण प्रतिवेदन ।

मिति २०६७।०२।०२ गते राती २१:३० वजेको समयमा त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल गौचर काठमाण्डौमा लागू औषध सेतो हेरोइन ३१७ ग्राम सहित निज प्रतिवादी Dulcinea Da Cruz Farnandes पक्राउमा परी निजले नै देखाई चिनाई दिए अनुसार मिति २०६७।०२।०३ गते बिहान ११:०० वजेको समयमा का.जि., का.म.न.पा.वडा नं.३ बाँसबारी गोपीकृष्ण मार्गमा रहेको प्रतिवादी Baba Umoru र नुर बानु रहँदै बस्दै आएको डेरा कोठाभित्र रहेको स्टिल दराजमा लुकाई छिपाई संचय गरी राखिएको प्लाष्टिक कोटेड गरी बनाइएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्रामको एउटा क्यासुल लगायतका लागू औषध हेरोइन प्लाष्टिक कोटेड गरी बनाउन प्रयोग गरिने दशीको सामान सहित प्रतिवादी Baba Umoru र नुर बानु पक्राउमा परी आएको देखिँदा निज प्रतिवादीहरू Baba Umoru, नुर बानु समेतले अवैध रूपमा लागू औषध सेतो हेरोइन खरीद, ओसार पसार, संचय तथा निकासी समेतको कारोवार गर्ने गरेको तथ्य पुष्टि हुन आएकोले निज प्रतिवादीहरूको उक्त कार्य लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को (संशोधन सहित) दफा ४ को खण्ड (घ), (ङ) र (च) बमोजिमको कसूर अपराध हुँदा निज प्रतिवादीहरू Baba Umoru, र नुर बानुलाई सोही ऐनको दफा १४(१)(छ)(१) बमोजिम सजाय

गरी पाउनका साथै पटक पटक कसूर गरेको देखिँदा निज प्रतिवादीहरुलाई सोही ऐनको दफा १६ अनुसार थप सजाय समेत गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको अभियोग मागदावी ।

मेरो डेरा कोठाबाट बरामद भएको लागू औषध मेरो श्रीमान्ले सेवन गर्नको लागि ल्याएको भन्नु भएको थियो । श्रीमान्ले लागू औषध सेवन गरेको मैले देखेको छैन । मैले कुनै पनि लागू औषधको संचय, ओसार पसार, बिक्री वितरण गर्ने कार्य गरेकी छैन, मेरो पतिले त्यस्तो कारोबार गर्छन भन्ने कुरा मलाई थाहा थिएन, मैले दावी बमोजिमको कसूर नगरेको हुँदा सजाय हुने होइन भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी नुर बानुले शुरू अदालतमा गरेको बयान ।

म लागू औषध सेतो हेरोइनको संचय गरी ३/४ वर्ष अगाडिदेखि सेवन गर्छु, बिक्री वितरण गर्दिन, मेरो कोठाबाट १२ ग्राम मात्र सेतो हेरोइन बरामद भएको हो, २३ ग्राम होइन, मैले पोर्चुगलको महिला Dulcinea Da Cruz Fernandes लाई एकपटक मात्र स्मिथ भन्ने साथीले कोठामा ल्याएकोले देखेको हुँ, म यो केशमा आफूमात्र जिम्मेवार छु, मेरो श्रीमतीको कुनै संलग्नता छैन, मैले अभियोग दावी अनुसारको कसूर नगरेको हुँदा मलाई सजाय हुने होइन र सेवनमा सजाय भएमा ठीकै छ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी Baba Umoru ले शुरू अदालत समक्ष अंग्रेजीमा गरेको बयानलाई प्र.ना.नि.राजेश महर्जनले नेपाली भाषामा उल्था गरी लेखाई दिएको बयान ।

मिति २०६७।२।२ गते २३:१५ बजे लागू औषध ३१७ ग्राम सेतो हेरोइन सहित त्रि.अ.वि., गौचरणबाट पक्राउ परेकी पोर्चुगल नागरिक Dulcinea Da Cruz Fernandes ले उक्त लागू औषध Baba Umoru र निजको श्रीमती नुर बानुले निकासीको लागि दिएको भनी सोधपुछको क्रममा बताई दिए अनुसार निजलाई पनि सँगसाथै लिई गई अनुसार निजलाई पनि सँगसाथै लिई गई मिति २०६७।२।३ गते ११:०० बजे Baba Umoru र निजको श्रीमती नुर बानुले बसी रहेको कोठामा गई घरधनी समेतको रोहवरमा निजहरु बसेको कोठाहरु एक एक खानतलासी गर्दा स्टिलको दराजभित्र एउटा लागू औषध सेतो हेरोइनको २३ ग्रामको क्याप्सुल, पेचकस, प्लाष्टिक टेप, निजहरुको नामको राहदानी, नुरा बानुको नेपाली नागरिकता, तताउने इलेक्ट्रिक समेत फेला पारी बरामद गरी प्रतिवादीहरुलाई थप अनुसन्धानको लागि

ला.औ.नि.का.का.इ., नयाँ बानेश्वरमा बुझाई दिएको हो भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवेदक कर्मचारी देवीप्रसाद बजगाईको बकपत्र ।

म प्रतिवादी नुर वानुको कोठामा गई राख्ने गर्छु, निजले अहिलेसम्म लागू औषधको कारोवार गरेको देखेको सुनेको छैन, निज त्यस्तो कारोवार गर्ने व्यक्ति नभएकोले निजलाई लागू औषध जस्तो गम्भीर अपराधमा सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी नुर वानुको साक्षी सोनी वानुको बकपत्र ।

बरामद भएको लागू औषधको परिमाण, प्रतिवादी Baba Umoru ले लागू सञ्चय समेतको कार्य गरेको स्वरूप एवं प्रकृति र निज प्रतिवादीले गरेको कसूरको मात्राको आधारमा प्रतिवादी Baba Umoru लाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १४(१)(छ)(३) अनुसार ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- जरिवाना हुने ठहर्छ । साथै यसै लगाउको स.फौ.दा.नं. ३९-०६६-२५५३ को लागू औषध मुद्दामा आज यसै इललासबाट प्रतिवादी Baba Umoru ले कसूर गरेको ठहरी फैसला भएको हुँदा निज प्रतिवादीले पुनः कसूर गरेको स्वरूप एवं प्रकृतिको आधारमा प्रतिवादी Baba Umoru लाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १६ अनुसार थप १ वर्ष कैद र रु.२५,०००।- जरिवाना हुने ठहर्छ । प्रतिवादी नुर वानुलाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १७ अनुसार ४ वर्ष कैद र रु.१०,०००।- जरिवाना हुने ठहर्छ । प्रतिवादी नुर वानुलाई लागू औषध नियन्त्रण ऐन, २०३३ को दफा १४(१)(छ)(१) बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्नेसम्म वादी नेपाल सरकारको अभियोग दावी नपुग्ने ठहर्छ भन्ने शुरु काठमाण्डौ जिल्ला अदालतबाट मिति २०६८।३।६ मा भएको फैसला ।

अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्षको बयानले न्यायिक हिसाबले प्रमाणको अस्तित्व लिन सक्दैन । अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्षको बयान यातना, धम्कीलेदिएको होइन भन्ने कुरा वादी पक्षले प्रमाण गुजार्नुपर्ने विषय हो । बरामदी मुचुल्कामा अधिक सजाय गराउने मनसायबाट बनी बनाउ कागजमा प्रहरीले सहिछाप गराएको प्रायोजित हो । जसको पुष्टि मेरो अदालत समक्षको बयानले गर्दछ । म लागू औषधको दुर्व्यसनी भएको र मसँग १२ ग्राम लागू औषध मात्र बरामद भएको छ । बरामदै नभएको परिणाम राखी बनाएको बरामदी मुचुल्का लागू औषध

(नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा ८, अ.व. १७२ बमोजिम रित पुन्याई बनाइएको छैन । यसरी रितपूर्वकको बरामदी मुचुल्कालाई मात्र प्रमाणमा ग्रहण गर्न मिल्छ । विवादास्पद बरामदी मुचुल्का र सो मुचुल्का बनाउने स्वार्थको टकराउ भएको अभियोजनको एक अंगमा रहेका व्यक्तिहरूले गरेको बकपत्र स्वतन्त्र प्रमाणको रूपमा ग्रहण गर्न मिल्दैन । स्वतन्त्र साक्षीहरूले अदालत समक्ष बकपत्र नगरेको र प्रतिवादीले १२ ग्राम लागू औषध बरामद भएको र बरामद भएको लागू औषध सेवनको लागि राखेको भनी लिएको जिकिरलाई प्रमाणबाट समर्थित गर्न नसकेको, कुनै व्यक्तिको साथबाट लागू औषध बरामद हुँदा बिक्री वितरण कारोबार गरेको भन्ने मिल्दैन भनी सिद्धान्त समेत प्रतिपादन भएको अवस्थामा ९ वर्ष कैद र रु.४५,०००।- जरिवाना हुने हदको शुरूको फैसला कानूनी त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी सफाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी Baba Umoru को मिति २०६८।११।२६ मा पुनरावेदन अदालत पाटनमा दर्ता हुन आएको पुनरावेदनपत्र ।

कसूरदार ठहरिएका प्रतिवादी वावा उमोरु र यी प्रतिवादी नुर वानु श्रीमान् श्रीमती हुन्, दुवै सँगै बस्दछन् । जोन र स्मिथले दिएको हेरोइन लोग्नेले कोठामा राखेको भनी यिनले बयानमा लेखाएकी छन् । निज दम्पतिले निकासीकर्ता नआएसम्म उक्त हेरोइन कोठामा संचय गरी राखेको स्पष्ट भएको छ । प्रतिवादी वावाले पोल गरेको व्यक्तिले दिएको तीन प्याकेट मध्ये दुई प्याकेट मकाउ निकासी गर्न Dulcinea लाई पठाई एक प्याकेट कोठा मै राखेको अवस्थामा यी दम्पति बस्ने डेरा कोठाबाट बरामद भएको तथ्य समेत स्थापित भएको छ । यसबाट यी प्रतिवादी नुर वानु र प्रतिवादी वावा उमोरु समानस्तरका अभियुक्त देखिन्छन् । बरामद हेरोइनको परिमाण संचयको स्वरूप एवं प्रकृति र कसूरको मात्रा समेतमा दुवैको समान संलग्नता रहेको छ । लोग्नेले हेरोइन कोठामा राखेको यी प्रतिवादीले थाहा पाएपछि अवैध वस्तु भन्ने र सो विदेश निकासीका लागि राखेको थाहा पाएपछि प्रहरीलाई खबर गरी अपराध नियन्त्रणमा सहयोग गर्नुपर्नेमा त्यस्तो भूमिका निभाएको नदेखिँदा समेत यिनको संलग्नता पुष्टि हुन्छ । पक्राउ पश्चात कसूरबाट उन्मुक्ति पाउने उद्देश्यले बनावटी जिकिर लिएको र सोही आधारलाई टेकेर भएको फैसला विरोधाभासयुक्त देखिएकोले प्रतिवादी नुरवानुलाई मतियारसम्मको कसूर गरेको र थप

सजाय नगरेको हदसम्म उक्त फैसला त्रुटिपूर्ण देखिँदा सो फैसला बदर गरी निजलाई पनि अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको वादी नेपाल सरकारको मिति २०६९।१।५ को पुनरावेदन अदालत पाटनमा चढाएको पुनरावेदनपत्र ।

यसमा कसूरदार ठहर भएका प्रतिवादी बाबा र नुर वानु श्रीमान् श्रीमती भएको र निजले मौकामा गरी दिएको बयान कागज समेतबाट पतिले कोठामा राखेको हेरोइन देखेको र निकासी गर्ने मानिस आफ्नो डेरा कोठामा बसेको भन्ने कुरा देखिन आएको स्थितिमा प्रतिवादीलाई अभियोग दावीबाट सफाइ दिने गरी शुरूले गरेको फैसला प्रमण मूल्यांकनको रोहमा फरक पर्न सक्ने देखिँदा छलफलको लागि अ.बं. २०२ नं. र पुनरावेदन अदालत नियमावली, २०४८ को नियम ४७ बमोजिम प्रत्यर्थीलाई सूचना म्याद जारी गरी म्यादमा हाजिर भए वा म्याद भुक्तान भएपछि नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।२।१६ को आदेश ।

प्रतिवादी मध्येका बाबा उमोरुलाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १६ अनुसार थप सजाय गर्ने गरेको र निजका साथ रहेकी प्रतिवादी मध्येकी नुर वानुलाई निजहरुकै दराजबाट लागू औषध सेतो हेरोइन वरामद भएको अवस्थामा मतियारसम्म ठहर्‍याई ऐ ऐनको दफा १७ अनुसार सजाय गरेको हदसम्म शुरू काठमाण्डौ जिल्ला अदालतको मिति २०६८।३।६।२ को फैसला मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी भई पुनरावेदक प्रतिवादी बाबा उमोरुका हकमा दफा १६ बमोजिमको शुरू अभियोग दावी पुग्न नसक्ने र प्रतिवादी मध्येका नुर वानुलाई शुरू अभियोग दावी अनुसार दफा ४(घ)(ङ)(च) को कसुरमा दफा १४(१)(छ)(१) बमोजिम ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- (बीस हजार) जरिवाना हुने ठहर्छ । सफाई पाउनुपर्ने भन्ने पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्तैन भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला ।

प्रतिवादी Baba Umoru लाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १६ बमोजिम थप कैद वर्ष १ र रु.२५,०००।- जरिवाना गरेको र प्रतिवादी नुर वानुलाई कैद वर्ष ४ र जरिवाना रु.१०,०००।- ठहर गरेको फैसलाका हकमा प्रतिवादी Baba Umoru ले दफा १६ नं.

विपरित कसुर रेको पुष्टि नभएकाले सो थप सजायको हकमा उल्टी हुने र ऐ. दफा १४१(१)(छ)(१) बमोजिम ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- जरिवाना गरेको फैसला मात्र कायम रहने गरी प्रतिवादी नुर बानुको हकमा शुरु फैसला उल्टी गरी ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- जरिवाना हुने ठहर्‍याई भउको फैसाललाई विवेचना गर्दा, प्रतिवादी Baba Umoru लाई सेवनमा सजाय गर्नु पर्नेमा सो नगरी ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- जरिवाना गरेको फैसला सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण रहेको र ऐनको दफा १६ बमोजिमको कसुर अपराध नगरेको अवस्थामा काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट भएको थप कैद जरिवानाको सजाय उल्ट्याए पनि जम्मा १२ ग्राम लागु औषध सेवन प्रयोजनको लागि राखेको अवस्थालाई उचित र मनासिव विवेचना नगरी भएको फैसला उल्टी गरी पाउँ । प्रतिवादी नुर बानुको हकमा छुट्टै पुनरावेदन गरेपनि यसमा नुर बानुको हकमा छुट्टै पुनरावेदन गरेपनि नगरेपनि यसमा कुनै विवेचना नगरिएको ब्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी Baba Umoru को यस अदालतमा परेको पुनरावेदन पत्र ।

प्रतिवादी नुर बानु समेत भै लागु औषध संचय गरी विदेश निकासी पैठारी गर्ने गरेको भन्ने कुरामा कुनै विवाद नरहेको प्रतिवादी Dulcinea Da cruz fernandes ले आफ्नो योनी भित्र लुकाई छिपाई लागु औषध विदेश लिई जाने क्रममा त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलमा २३ ग्राम लागु औषध सहित पक्राउ परेपछि उक्त लागु औषध आफूलाई नुर बानु समेतले आफ्नो डेरा कोठामा लुकाइ राखेको अवस्थामा दिएको हो निजहरुको कोठा र मानिस समेत देखाई दिन्छु भनी निजले आफू पक्राउ परेपछि बरामदी लागु औषध दिने व्यक्ति पक्राउ गरी दिई सकेको र सोही आधारमा निज प्रतिवादी नुर बानुको श्रीमान Baba Umoru लाई समेत दावी बमोजिम ऐ. १६ नं. बमोजिम थप सजाय समेत भएको अवस्थामा यी प्रतिवादीलाई समेत ऐ १६ नं. बमोजिम समेत थप सजाय गर्नु पर्नेमा थप सजाय नगर्ने गरी भएको उक्त फैसला उक्त हदसम्म बदरभागी छ । प्रतिवादीलाई अभियोग मागदावी बमोजिम सजाय हुनु पर्ने स्पष्ट हुँदा हुँदै मतियारसम्मको कसूर ठहराई थप सजाय नगर्ने गरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा उक्त फैसला उक्त हदसम्म बदर गरी अभियोग मागदावी बमोजिम नै सजाय गरी पाउन सम्मानित अदालत समक्ष सादर अनुरोध छ

भन्ने समेत ब्यहोराको वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट यस अदालतमा पर्न आएको पुनरावेदन पत्र ।

नियम बमोजिम दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री राम घिमिरे र उप-न्यायाधिवक्ता श्री सोमकान्ता भण्डारीले मिति २०६७।२।३ गते नुर वानुको कोठामा २३ ग्राम सेतो हेरोइन बरामद भएकोमा अभियोग दावी भन्दा फरक रुपमा मतियार मात्रै ठहर गरेको फैसला मिलेको छैन, निज नुर वानु मौकामा सावित रहेकी छन्, बरामद हुनुभन्दा अघि नै आफ्नो कोठामा राखेको चिजवस्तुको बारेमा निजलाई स्पष्ट रुपमा जानकारी भएको देखिँदा अभियोग दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्छ भन्ने समेत बहस गर्नु भयो ।

प्रत्यर्थी प्रतिवादी बाबा उमोरुका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता मोहन वज्जाराले लागू औषधका सम्बन्धमा अनविज्ञ भएकोले नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर बमोजिम हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बहस प्रस्तुत गर्नु भयो ।

विद्वान कानून व्यवसायीहरूको बहस जिकिर समेत सुनी मिसिल संलग्न पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला तथा पुनरावेदनपत्र सहितका मिसिल कागजातहरूको अध्ययन गरी हेर्दा शुरु काठमाडौं जिल्ला अदालत तथा पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको फैसला मिलेको छ, छैन ? र पुनरावेदकहरूको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो होइन भन्ने सम्बन्धमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा मिति २०६७।०२।०२ गते राती २१:३० वजेको समयमा त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल गौचर काठमाण्डौमा लागू औषध सेतो हेरोइन ३१७ ग्राम सहित प्रतिवादी Dulcinea Da Cruz Farnandes पक्राउमा परी निजले नै देखाई चिनाई दिए अनुसार मिति २०६७।०२।०३ गते बिहान ११:०० वजेको समयमा का.जि., का.म.न.पा.वडा नं.३ बाँसबारी गोपीकृष्ण मार्गमा रहेको प्रतिवादी Baba Umoru र नुर वानु रहँदै बस्दै आएको डेरा कोठाभित्र रहेको स्टिल दराजमा लुकाई छिपाई संचय गरी राखिएको प्लाष्टिक कोटेड गरी

बनाइएको लागू औषध सेतो हेरोइन २३ ग्रामको एउटा क्यासुल लगायतका लागू औषध हेरोइन प्लाष्टिक कोटेड गरी बनाउन प्रयोग गरिने दशीको सामान सहित प्रतिवादी Baba Umoru र नुर बानु पक्राउमा परी आएको देखिँदा निज प्रतिवादीहरु Baba Umoru, नुर बानु समेतले अवैध रूपमा लागू औषध सेतो हेरोइन खरीद, ओसार पसार, संचय तथा निकासी समेतको कारोवार गर्ने गरेको तथ्य पुष्टि हुन आएकोले निज प्रतिवादीहरुलाई उक्त कार्य लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को (संशोधन सहित) दफा ४ को खण्ड (घ), (ङ) र (च) बमोजिमको कसूर अपराधमा सोही ऐनको दफा १४(१)(छ)(१) बमोजिम सजाय गरी पाउनका साथै पटक पटक कसूर गरेको देखिँदा निज प्रतिवादीहरुलाई ऐन ऐनको दफा १६ अनुसार थप सजाय समेत गरी पाउँ भन्ने अभियोग मागदावी रहेकोमा शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादी Baba Umoru लाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १४(१)(छ)(३) अनुसार ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- जरिवानाको साथै लगाउको स.फौ.दा.नं. ३९-०६६-२५५३ को लागू औषध मुद्दामा कसूरदार ठहरी फैसला भएको हुँदा लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १६ अनुसार थप १ वर्ष कैद र रु.२५,०००।- जरिवाना समेत हुने र प्रतिवादी नुर बानुलाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १७ अनुसार ४ वर्ष कैद र रु.१०,०००।- जरिवाना हुने ठहराई भएको शुरू काठमाण्डौ जिल्ला अदालतको फैसला उपर सफाई पाउनुपर्ने जिकिर लिई प्रतिवादी Baba Umoru र प्रतिवादी नुर बानुलाई कम सजाय भए उपर वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट पुनरावेदन अदालत पाटनमा पुनरावेदन परी पुनरावेदन अदालत पाटनबाट पुनरावेदक प्रतिवादी बाबा उमोरुका हकमा दफा १६ बमोजिमको शुरू अभियोग दावी पुग्न नसक्ने र प्रतिवादी मध्येका नुर बानुलाई शुरू अभियोग दावी अनुसार दफा ४(घ)(ङ)(च) को कसुरमा दफा १४(१)(छ)(१) बमोजिम ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- (बीस हजार) जरिवाना हुने ठहर्न्याई केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भए उपर वादी नेपाल सरकार तथा प्रतिवादी बाबा उमोरु तथा नुर बानुको तर्फबाट पुनरावेदन परी निर्णयार्थ पेश हुन आएको देखिन्छ ।

मिति २०६७।२।२ गतेका दिन त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलको टर्मिनल भवनमा डिपार्चर कक्षमा विदेश हडकडतर्फ जानको लागि आफ्नो सामान चेक गराउने क्रममा प्रतिवादी

मध्येकी Dulcinea Da Cruz Fernandes को शरीर तलासी लिंग शरीरको अगाडिको योनीको भागमा पेन्टीले च्यापिने गरी पेन्टीभित्र योनीसँगै टसाई राखिएको लागू औषध सेतो हेरोइन लुकाई बनाएको टेपले च्यापिङ्ग गरिएको ठूलो क्याप्सुल आकारको प्लाष्टिक कोटेड १ थान, सोही आकारमा बनाएको टेपले च्यापिङ्ग गरिएको बाहिर धागोले बाँधी योनीभित्र छिराई राखेको अवस्थामा प्लाष्टिक कोटेड १ थान लागू औषध सेतो हेरोइन फेला परेकोमा दुवै क्याप्सुललाई मान्यता प्राप्त तराजुमा तौल गर्दा जम्मा ३१७ ग्राम सेतो हेरोइन बरामद गरी Dulcinea Da Cruz Fernandes लाई पक्राउ गरी अनुसन्धान प्रक्रिया अगाडि बढाएको देखिन्छ ।

त्यसैगरी पक्राउ परेका प्रतिवादी Dulcinea लाई अनुसन्धानको क्रममा सोधपुछ गर्दा बरामद भएको लागू औषध Malian नागरिक Baba Umoru समेतले दिइ पठाएका हुन् । निजहरुको डेरा देखाई दिन सक्दछु भनी भनि बताएकोले निजकै पोलका आधारमा काठमाण्डौ जिल्ला, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं. ३ बाँसबारी स्थित गोपीकृष्ण मार्गमा रहेको Baba Umoru र नुर वानुसँगै बसी रहेको कोठामा रहेको स्टिल दराजभित्र सेतो नरम प्लाष्टिकले च्यापिङ्ग गरिएको लागू औषध सेतो हेरोइन क्याप्सुल फेला परेकोमा प्लाष्टिक हटाई मान्यता प्राप्त तराजुमा तौल गर्दा जम्मा २३ ग्राम लागू औषध सेतो हेरोइन बरामद भई प्रतिवादी Baba Umoru र नुर वानु पक्राउ परी आवश्यक कारवाहीका पेश गरेको भन्ने व्यहोराको प्रहरीको मुख्य प्रतिवेदन रहेको देखिन्छ ।

प्रतिवादी मध्येकी Dulcinea ले अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयानमा म आफ्नो देश पोर्चुगलबाट घुम्न भनी मकाउ भन्ने ठाउँमा गएको थिएँ । मकाउमा नाइजेरियन नागरिक Rafael भन्ने व्यक्तिसँग चिनजान भएकोले नेपालबाट लागू औषध सेतो हेरोइन लुकाई यहाँ मकाउमा ल्याउने काम छ, नेपालमा गई मेरो साथी नाइजेरियन नागरिक Baba Umoru सँग भेट गरी निजले दिएको लागू औषध आफ्नो शरीरमा लुकाई ल्याई मलाई दिने काम गर भनी नेपाल जाने आउने एयर वे टिकट समेतको व्यवस्था गरी दिएकोले म मकाउबाट सन् २०१० मे १२ तारेखका दिन नेपालमा आई Baba Umoru र निजको श्रीमती नुर वानु बसेको कोठामा चार दिन बसेपछि लागू औषध लिएर जाने सल्लाह गरी प्लाष्टिक कोटेड गरिएको लागू औषध सेतो हेरोइन

लुकाइएको दुईवटा क्याप्सुल दिएपछि धागो बाँधिएको क्याप्सुल योनीभित्र छिराई धागो बाहिर राखी र अर्को क्याप्सुल योनीको भाग नेर राखी पेन्टीले छोपी मकाउमा लगी Rafael लाई दिनु भनी Baba Umoru ले भने अनुसार नै राखी सोही दिन Dragon Air को KA 127 नं. को उडानबाट हङ्कङ हुँदै मकाउ जान भनी त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा पुगेपछि प्रहरीले म उपर शंका गरी महिला प्रहरीद्वारा मेरो शरीर तलासी लिने क्रममा मैले आफ्नो गुप्ताङ्ग समेतमा लुकाई लैजान लागेको लागू औषध ३१७ ग्राम सहित प्रहरीले पक्राउ गरेको हो । बरामदी लागू औषध मकाउमा पुन्याई Rafael लाई दिन पाएको भए निजबाट मैले यु.एस. डलर ३,००० पाउने थिएँ भनी कसूरमा पूर्णतः सावित रही बयान गरेको देखिन्छ ।

त्यसैगरी प्रतिवादी Dulcinea को बयानलाई समर्थन हुनेगरी बरामद भएको लागू औषध आफूले नाइजेरियन नागरिक Rafael को लागि पठाउन लागेको भनी प्रतिवादी Baba Umoru ले समेत कसूरमा सावित रही बयान गरेको पाइन्छ । त्यसैगरी प्रतिवादी मध्येकी नुर वानुले मिति २०६७।२।२ गते बेलुकी निज Dulcinea Da Cruz Fernandes आफ्नो देश जान भनी श्रीमान् Baba Umoru ले एयरपोर्ट पुन्याई आफू फर्की आएकोले सोधपुछ गर्दा दुईवटा क्याप्सुल मकाउमा Rafael ले पाउने गरी Dulcinea को जिम्मा पठाई दिए र एउटा मैले नै राखेको छु भनी बताउनु भएकोमा Dulcinea पक्राउ परेपछि हामी श्रीमान् श्रीमती पनि पक्राउ परेको हो भनी मौकामा नै बयान गरेको देखिन्छ ।

निज प्रतिवादीहरूको साविति बयानलाई प्रतिवादी Dulcinea बाट बरामद भएको लागू औषध मध्येबाट नमूना परीक्षण गर्न पठाईएकोमा राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशाला, खुमलटारबाट लागू औषध हेरोइन (डाइएसिटार्ड मर्फिन) पाइयो भन्ने समेत व्यहोराको राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशाला, खुमलटारबाट प्राप्त परीक्षण प्रतिवेदनबाट पुष्टि हुन आएको भन्ने आधारमा निज प्रतिवादीहरू उपर लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा ४ को (घ) (ङ) र (च) बमोजिमको कसूरमा सोही ऐनको दफा १४(१)(छ)(३) बमोजिमको सजाय मागदावी लिइ प्रस्तुत मुद्दाको कारवाहीको प्रकृया अगाडि बढाएको देखिन्छ ।

प्रतिवादीहरू Dulcinea Da Cruz Fernandes Baba Umoru र प्रतिवादी नुर वानुको अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्ष भएको साविति बयान बरामदी मुचुल्का, परीक्षण प्रतिवेदन, प्रतिवेदकहरूको अदालत समक्षको बकपत्रबाट पुष्टि हुन आएको छ भने अदालत समक्ष प्रतिवादी Baba Umoru ले लागू औषधको सेवनमा मात्र सावित भई आफूबाट १२ ग्राम मात्र बरामद भएको भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ तापनि निजको सो भनाईलाई समर्थन हुने गरी निजले कुनै वस्तुगत प्रमाण पेश गर्न सकेको देखिंदैन । अदालत समक्ष निजले गरेको इन्कारी बयान बाहेक निजलाई निर्दोष सावित गर्ने अन्य वस्तुगत प्रमाणको सर्वथा अभाव रहेको देखिन्छ । आरोपित कसूरबाट सफाई पाउन अभियुक्तको ईन्कारी बयानलाई अन्य वस्तुगत प्रमाणबाट पुष्टी भएको हुनु पर्दछ । लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १२ मा भएको कानूनी व्यवस्था हेर्दा “कुनै व्यक्तिका साथमा कुनै लागू औषध भएको फेला परेमा वा निजले खेती गरेको जग्गामा गाँजा, अफिम वा कोकाको खेती भइरहेको वा सो भएको कुराको प्रमाण फेला परेमा वा कुनै लागू औषधको निर्माण वा उत्पादनको निमित्त चाहिने केही विधि पुगी सकेको कुनै पदार्थ फेला परेमा वा कुनै पदार्थबाट लागू औषध उत्पादन गरिसकेपछि सो पदार्थको बाँकी रहेको केही कसर निजको साथमा राखिएको फेला परेमा त्यस्तो पदार्थ निजले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा जारी गरिएको आदेश बमोजिम प्राप्त गरेको वा राखेको हो भन्ने कुराको प्रमाण निजले पेश गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो प्रमाण पेश गर्न नसकेमा र अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक निजले यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने अपराध गरेको मानिनेछ” भन्ने उल्लेख भएको र प्रतिवादीले त्यस्तो अन्यथा प्रमाणित गर्न सकेको मिसिलबाट देखिंदैन । कतिपय संगिन फौजदारी मुद्दामा प्रमाण पुऱ्याउने भार प्रतिवादी स्वयंमा निहित हुन्छ । लागू औषध ऐन अन्तर्गत चल्ने मुद्दा निरपेक्ष फौजदारी दायित्व अन्तरगतको अपराध भएको र आफु निरपराध रहेको कुराको पुष्ट्याई वस्तुगत प्रमाणको आधारमा अभियुक्त स्वयंले गर्नुपर्दछ ।

प्रतिवादी बाबा उमोरुले तयार भईराखेको बरामदी मुचुल्कामा प्रहरीले दबावमा सहिछाप गराएको भनी जिकिर लिएको सम्बन्धमा विचार गर्दा बरामदी मुचुल्का अनुसार प्रतिवादी Baba Umoru र नुर वानुको कोठाबाट लागू औषध २३ ग्राम सेतो हेरोइन बरामद भएको भनी उल्लेख

भएको देखिन्छ भने उक्त बरामदी मुचुल्कामा निजहरुको समेत सहिछाप रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्ष निजहरुले घटनालाई सविस्तार बयान गरेको पाईन्छ । निजहरुले गरेको उक्त बयान व्यहोरालाई प्रमाणमा लिन मिल्ने नै देखिन्छ । जसले जे कुरा भन्छ उसैले सो कुराको पुष्टी गर्नु पर्दछ भन्ने फौजदारी न्यायको सर्वमान्य सिद्धान्त रहेको पाईन्छ । सो अनुसार बरामदी मुचुल्कालाई सो मुचुल्का अन्यथा हो भन्ने पक्षले सोको पुष्टि गर्नु पर्दछ । लगाउको CS - ०६०३ को मुद्दाबाट बरामद २ क्याप्सुल मध्ये १ बाँकी रहेको भन्ने खुल्न आएको भई २ क्याप्सुल Rafael भन्ने व्यक्तिलाई पुर्न्याउन लाँदै गर्दाको अवस्थामा उक्त मुद्दाका प्रतिवादी Dulcinea पक्राउ परेको र निजको बयान अनुसार प्रतिवादी Baba Umoru को डेरा खानतलासी लिंदा निजको सँगसाथबाट १ क्याप्सुल लागू औषध बरामद भएको देखिन्छ । उक्त लागू औषध निजले सेवनको लागि मात्र राखेको भन्न मिल्ने देखिदैन । त्यसैगरी बरामदी मुचुल्काबाट का.जि.का.म.न.पा.वडा नं.३ बाँसबारी गोपीकृष्ण मार्ग स्थित रहेको ३ तल्ले रविन्द्रराज रेग्मीको पक्की घरको तल्लो तल्लाको पूरै फल्याट ४ वटा कोठा Malian नागरिक Baba Umoru समेतले भाडामा लिई बस्दै आएको कोठाहरु भएको, सो कोठाहरु मध्ये उत्तर पश्चिम तर्फको कोठामा Baba Umoru र नुर बानु सँगसाथै रहेको अवस्थामा निजहरुलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको देखिन्छ । निजहरु बसोवास गरेको उक्त कोठामा तलासी लिंदा कोठामा रहेको स्टिलको दराजभित्र सेतो नरम प्लाष्टिकले ज्यापिङ्ग गरी बनाइएको लागू औषध सेतो हेरोइनको एउटा क्याप्सुल फेला परेकोले ज्यापिङ्ग गरिएको प्लाष्टिक हटाई लागू औषध सेतो हेरोइन मात्र मान्यता प्राप्त तराजुमा तौल गर्दा जम्मा २३ ग्राम रहेको,, सोही दराजबाट Baba Umoru को नामको B0057438 नं.को राहदानीको प्रतिलिपि, नुर बानुको नामको १५०३६०४ नं.को राहदानी १ थान, निजकै नामको ६८८२ नं.को नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र, Baba Umoru को फोटो टाँस भएको कार्ड १ थान फेला परेको, सोही कोठामा रहेको टी-टेबुल माथि सिमकार्ड सहितको २ थान मोबाइलम, Trisa समेत लेखिएको तराजु १ थान, पेचकस ३ थान, पिलास १ थान, प्लाष्टिक टेप २ थान, इलेक्ट्रोनिकबाट तताउने ३५W समेत लेखिएको मेसिन थान १, Ouli समेत लेखिएको प्लाष्टिक चम्काउने मेसिन १ थान समेतका सामान बरामद भएको देखिँदा उक्त

बरामदीत लागू औषध सेवनका लागि नभई बिक्री वितरणका लागि नै राखिएको हो भन्ने प्रष्ट हुन आएको देखिन्छ ।

प्रतिवादीहरु मध्ये नुर वानु र Baba Umore श्रीमान् श्रीमतीबीच वैवाहिक सम्बन्ध रहेकोमा विवाद देखिंदैन । मौकामा बयान गर्दा नुर वानुले म पक्राउमा पर्नु भन्दा १९/२० दिन अगाडि मैले डेरा कोठा सरसफाई गर्न लाग्दा मेरो डेरा कोठामा भएको दराज मुनि प्लाष्टिक कोटेड गरी बनाएको तीनवटा क्याप्सुल फेला परेको र मैले तत्काल श्रीमानलाई बोलाई यो के हो ? कहाँबाट ल्याई राखेको ? भनी सोध्दा यो सामान लागू औषध सेतो हेरोइन हो, लागू औषध सेतो हेरोइनको २ वटा क्याप्सुल साथी स्मिथ र एउटा क्याप्सुल जोनले दिएका हुन्, यो हेरोइन लिनको लागि मकाउबाट आउने व्यक्तिलाई जिम्मा लगाई Rafael भन्ने व्यक्तिले पाउने गरी पठाउनु पर्छ भनी आफैले राख्नु भएको थियो । मिति २०६७।०१।२९ गते हुनपर्दछ मेरो श्रीमान् Baba Umore त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल काठमाण्डौमा गई मलाई समेत पोल गरी पक्राउ गराई दिने पोर्चुगल नागरिक Dulcinea Da Cruz Farnandes लाई साथमा लिई कोठामा आएकोले निजलाई मैले डेरा कोठामा नै बस्ने खाने व्यवस्था मिलाई दिएको थिए । मिति २०६७।०२।०२ गते बेलुका निज Dulcinea Da Cruz Farnandes आफ्नो देशमा जाने भनी मेरो श्रीमान्ले निजलाई त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल काठमाण्डौमा पुर्‍याई आफू फर्की आएकोले मैले लागू औषध सेतो हेरोइनको बारेमा सोधपुछ गर्दा साथी स्मिथसँग लिएको हेरोइनको २ वटा क्याप्सुल मकाउमा Rafael ले पाउने गरी Dulcinea Da Cruz Farnandes को जिम्मा पठाई दिए । साथी जोनसँग लिएको लागू औषध हेरोइनको एउटा क्याप्सुल मैले नै राखेको छु भनी बताउनु भएको थियो । मेरो श्रीमान् Baba Umore सँग लिएर गएको लागू औषध सेतो हेरोइन सहित Dulcinea Da Cruz Farnandes त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलमा पक्राउमा परेपछि मिति २०६७।०२।०३ गते बिहान निजले मलाई समेत पोल गरी देखाई चिनाए अनुसार Baba Umore र मलाई प्रहरीले पक्राउ गरी मेरो श्रीमान्ले कोठामा संचय गरी राखेको लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल समेत बरामद गरेको हो, लागू औषध सेतो हेरोइन देखी बाहेकका अन्य बरामदी दशीको सामान मेरो श्रीमान् Baba Umore ले नै कोठामा ल्याई

राखेको हो । Dulcinea Da Cruz Farnandes लाई बरामदी लागू औषध सेतो हेरोइनको क्याप्सुल दिँदा म श्रीमान्को साथमा थिइन, मैले निज पोर्चुगल नागरिक Dulcinea Da Cruz Farnandes लाई बरामदी लागू औषध सेतो हेरोइन मेरो श्रीमान् Baba Umoru ले दिएको हो भनी आरोपित कसुरमा साविति रही सिलसिलेवार ढंगले बयान गरेको देखिन्छ । प्रतिवादी नुर वानुले गरेको बयानलाई बरामदी मुचुल्का तथा लगाउका मुद्दाका प्रतिवादी Dulcinea को भनाई समेतबाट समर्थित भईरहेको देखिन्छ ।

त्यसैगरी प्रतिवादी Dulcinea को पोलका आधारमा प्रस्तुत मुद्दामा यी प्रतिवादीहरूको डेरामा खानतलासी गर्दा २३ ग्राम सेतो हेरोइन बरामद भए पश्चात प्रस्तुत मुद्दामा पक्राउ परेकी Dulcinea बाट खुलेका Baba Umoru र नुर वानुको निवासमा तलासी लिँदा बरामद भएको लागू औषधको वारदात छुट्टै भएकोले दोश्रो मुद्दा खडा गरी लागू औषध नियन्त्रण ऐन २०३३ को दफा १६ बमोजिम पटकमा सजाय गर्नुपर्छ भन्ने वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिरका सम्बन्धमा विचार गर्दा उक्त दफा १६ मा भएको कानूनी व्यवस्थालाई मध्येनजर गर्नुपर्ने हुन्छ । उक्त ऐनमा भएको भएको व्यवस्थालाई हेर्दा **“यस ऐन अन्तर्गत एकपटक सजाय पाइसकेको व्यक्तिले पुनः यसै ऐन अन्तर्गत अपराध गरेमा निजलाई पछिल्लो प्रत्येक पटकको निमित्त तोकिएको सजायमा थप पाँच वर्ष कैद र रु.एक लाखसम्म जरिवाना हुनेछ”** भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ । प्रतिवादी Dulcinea त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा लागू औषध सहित पक्राउमा परेको र निजको पोलका आधारमा प्रस्तुत मुद्दामा यी प्रतिवादीहरू Baba Umoru र नुर वानुको को डेरामा खानतलासी गर्दा २३ ग्राम सेतो हेरोइन बरामद भएको अवस्था देखिन आएकोले प्रस्तुत वारदात छुट्टै नभई एउटै अपराधको श्रृंखला भएको हुँदा प्रतिवादीले एकपटक सजाय पाइसकेपछि पुनः सोही कसूर गरेको मान्न मिल्ने अवस्था छैन । एकै दिनमा एउटै वारदातको सिलसिलामा भएका घटना बारदातलाई पटक पटक कायम गरी सजाय गर्न मिल्ने देखिँदैन । तसर्थ लागू औषध नियन्त्रण ऐन २०३३ को दफा १६ बमोजिम पटक कायम गरी सजाय गरीपाउँ भन्ने वादी नेपाल सरकारको जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन ।

माथि विवेचित आधार र कारणहरुबाट प्रतिवादी मध्येका बाबा उमोरुलाई लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा १६ अनुसार थप सजाय गर्ने गरेको र निजका साथ रहेकी प्रतिवादी मध्येकी नुर वानुलाई निजहरुकै दराजबाट लागू औषध सेतो हेरोइन वरामद भएको अवस्थामा मतियारसम्म ठहर्‍याई ऐ ऐनको दफा १७ अनुसार सजाय गरेको हदसम्म शुरु काठमाण्डौ जिल्ला अदालतको मिति २०६८।३।६।२ को फैसला मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी भई पुनरावेदक प्रतिवादी बाबा उमोरुका हकमा दफा १६ बमोजिमको शुरु अभियोग दावी पुग्न नसक्ने र प्रतिवादी मध्येका नुर वानुलाई शुरु अभियोग दावी अनुसार दफा ४(घ)(ङ)(च) को कसुरमा दफा १४(१)(छ)(१) बमोजिम ८ वर्ष कैद र रु.२०,०००।- (बीस हजार) जरिवाना हुने ठहर्‍याएको पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।६।२३ को फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । अभियोग माग दावीबाट सफाई पाउँ भन्ने पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर तथा प्रतिवादी बाबा उमोरु तथा नुर वानुलाई ऐजन ऐनको दफा १६ बमोजिम लागू औषधमा दोश्रोपटक कायम गरी सजाय गरी पाउँ भन्ने वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी नियमानुसार मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: रामप्रसाद बस्याल

कम्प्युटर टाईप गर्ने: विदुषी रायमाझी

इति संवत् २०७२ साल भाद्र ४ गते रोज ६ शुभम्